סבר כוותיה בחדא. ולא בעי למימר דסבר כרבנן דל"ל תפשוט דמודו לרבנן ברוב כנעניים ומכל מקום יש לפשוט דהלכה כמותו ברוב כנעניים: **לבתר** תריסר ירחי שתא בו'. [א]פי' הן עצמן המחזיר אע"ג דלא היה לריך ליתן רק למיסה [ב]כדתנן בפרקין (דף כח:) כל דבר שעושה ומוכל מטופל בו י"ב חדש מכאן ואילך אם דמיהן ומניחן אבל רש"י פירש שמגאן אחר י"ב חדש שנאבדו קשה דמנגלן מ) שיהא בשביל כך למועלא [ג] דהאובד אינו מתיאש שסבור שהמוצא יסבור שמקרוב נאבדו ויכרין:

לפנים משורת הדין. מאשר יעשון [ד]נפקא לן לקמן בפרקין (דף ל:) תימה דלא מייתי קרא הכא כדמייתי לקמן בעובדא דר' ישמעאל ובהגזל קמא (ב"ק דף ק. ופס ד"ה לפנים) בעובדא דרבי חייא במראה דיגר לשולחני ונמצא רע ולקמן בסוף פרק האומנין (דף פג.) מייתי קרא אחרינא למען תלך בדרך [ה]טובים שהוא מדברי קבלה ושביק קרא דאשר יעשון שהוא מדברי תורה וי"ל דלא מייתי קרא דאשר יעשון אלא במקום שאחרים מחייבין והוא פטור כמו במראה דיגר דאחרים בעבו למילף חייבים ור' חייא דלא בעי למילף פטור ולפנים משורת הדין שילם כמו אחרים וכן בעובדא דרבי ישמעאל דזקן ואינו לפי כבודו הוה ועשה לפנים משורת הדין כמו אחרים והכא בשמעתין דהדרינהו בתר תריסר ירחי שתא כ"ע פטורים לכך לא מייתי קרא הכא ומ"מ משום לפנים משורת הדין בעי ליה לאהדורי כיון שאינו מתחסר ממונא אבל בסוף האומנין (שם) בהגהו שקולאי שאבדו לו החבית ועשו לו הפסד גדול משום לפנים משורת הדין אין לו להפסיד לכך מייתי קרא למען תלך בדרך טובים: **אתא** לקמיה דרב גרסי' דאמשמע בירושלמי [ו]פרק אין מעמידין [ז]ואפילו לספרים דגרסי אבי פריך שפיר מבשר שנתעלם מן העין דלפ"ע ע"ג דלא קיימא לן כרב דספרים לעיל (דף כג: ד"ה מתחזות) מדפריך בפרק גיד הנשה (חולין דף לה: ופס) ורב היכי אכיל בשרא [ח] מ"מ פריך שפיר דכיון דחזי המוצא שהעוף השליכם שם אפילו מאן דפליג אדב מודה הכא דאסור לאמור נטלה מעיר שרובה נעלם ומשני בעומד ורואהו שנטלה מעיר שרובה עבדי ישראל ולרב מייני בעומד ורואה שנטלה לפני עבדי ישראל [ט]:

הרי שאבדו בו'. ה"ק נגנבו ואע"ג דעבר על לא תגנוב לא עבר על לאו דגזילה [י] ובתוספתא (פ"ב דחולין ה"ב) תניא בהדיא הרי שאבדו או נגנבו והכא נקט אבדו אורחא דמילתא: **שמצאן** באשפה. בפ"ק דחולין (ד' יב:) מפרש גרסין דבני רבי יהודה ברבי חנניא דשמצאן באשפה שבשוק שאף רבי חנניא לא פליג עליה אלא באשפה שבבית ובעובדא דהכא שמצאן בדרך אלא אשפה הוי כאשפה שבבית [יא]: **אתא** לקמיה דרבי אסי גרסי' אע"ג דבכל דוכתי חשיב רבי אמי ברישא כדאמר (גיטין דף נט:) רבי אמי ורבי אסי כהני חשיבי דאמרעא דישראל אף על גב שגדול ממנו אין תימה שבא לפניו לישאל לפי שחבירו היה אבל אי גרסינן רבי אבא קשה דרבי אבא היה תלמידו של רבי אמי כדמוכח גבי נסכא דרבי אבא (שבועות דף מז.) ואיך היה בא לפניו [יב] (לעולם):

הא

ואיבעית אימא לעולם רבנן מי קתני הן שלו אינו חייב להכריז קתני ויניח וייתי ישראל ויהיב ביה סימנא ושקיל ת"ש דאמר רב אסי [ט] [א]מצא חבית יין בעיר שרובה כנעניים מותרת משום מציאה ואסורה בהנאה בא ישראל ונתן בה סימן מותרת בשתיה למוצאה כמאן כר"ש בן אלעזר שמע מינה כי קאמר ר"ש בן אלעזר ברוב כנעניים אבל ברוב ישראל לא לעולם אימא לך ר"ש בן אלעזר אפי' ברוב ישראל נמי קאמר ורב אסי סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא וכי מאחר דאסירא בהנאה מותרת משום מציאה למאי הלכתא אמר רב אשי [ב]לקנקנה: ההוא גברא דאשכח ארבעה זוזי דציירי בסדינא ושדו בנהר בירן אתא לקמיה דרב יהודה א"ל זיל אכריז והא זוטו של ים הוא שאני נהר בירן [ג]כיון דמתקיל לא מיאש והא רובא כנעניים נינהו ש"מ אין הלכה כר"ש בן אלעזר אפי' ברוב כנעניים שאני נהר בירן דישראל סברו ליה וישראל סברו ליה כיון דישראל סברו ליה אימור מישראל נפל וכיון דישראל סברו ליה לא מיאש רב יהודה הוה שקיל ואזיל בתריה דמר שמואל בשוקא דבי דיסא א"ל מצא כאן ארנקי מהו אמר ליה הרי אלו שלו בא ישראל ונתן בה סימן מהו א"ל חייב להחזיר תרתי אמר ליה [ד]לפנים משורת הדין כי הא דאבוה דשמואל אשכח הנך חמרי במדברא ואהדרינהו למרייהו לבתר תריסר ירחי שתא לפנים משורת הדין רבא הוה שקיל ואזיל בתריה דר"נ [ה]בשוקא דגלדאי ואמרי לה בשוקא דרבנן א"ל מצא כאן ארנקי מהו א"ל הרי אלו שלו בא ישראל ונתן בה סימן מהו אמר ליה [ה]הרי אלו שלו והלא עומד וצווח נעשה כצווח על ביתו שנפל ועל ספינתו שטבעה בים ההוא דיו דשקיל בשרא בשוקא [ו] ושדיה בצנייתא דבי בר מריון אתא לקמיה דאביי א"ל [ז]זיל שקול לנפשך והא רובא דישראל נינהו שמעת מינה הלכה כרבי שמעון בן אלעזר אפי' ברוב ישראל שאני דיו דכזוטו של ים דמי והא [ח]אמר רב [ט]בשר שנתעלם מן העין אסור בעומד ורואהו: ר' חנינא מצא גדי שחוט בין טבריא לציפורי והתירוהו לו אמר רבי אמי התירוהו לו [י]משום מציאה כר"ש בן אלעזר משום שחיטה כרבי חנניא [יא] בנו של רבי יוסי הגלילי דתניא [יב]הרי שאבדו לו גדיין ותרנגוליו והלך ומצאן שחוטין ר' יהודה אוסר ורבי חנניא בנו של רבי יוסי הגלילי מתיר אמר רבי נראין דברי רבי יהודה כשמצאן באשפה [יג]ודברי רבי חנניא בנו של רבי יוסי הגלילי כשמצאן בבית מדהתירוהו לו משום שחיטה רובא ישראל נינהו שמעת מינה הלכה כר"ש בן אלעזר אפי' ברוב ישראל אמר רבא ·רוב כנעניים ורוב טבחי ישראל רבי אמי אשכח פרגיות שחוטות בין טבריא לציפורי אתא לקמיה דר' אסי ואמרי לה לקמיה דר' יוחנן ואמרי לה בי מדרשא ואמרו ליה זיל שקול לנפשך רבי יצחק נפחא אשכח קיבורא דאזלי ביה אזלויי אתא לקמיה דר' יוחנן ואמרי לה בבי מדרשא ואמרו ליה זיל שקול לנפשך: **מתני'** [יד]ואלו חייב להכריז מצא פירות בכלי או כלי כמות שהוא [טו]מעות בכיס או כיס כמות שהוא [טז]צבורי פירות [יז]צבורי מעות שלשה

ואיבעית אימא לעולם רבנן. ובשאינה טמון ולא תפשוט מינה דמודו ליה ברוב כנעניים: **מי קתני כו' אינו חייב להכריז קתני.** דכיון דרובא כנעניים דלמא דכנעניים הוא ושלו נמי לא הוי אלא לא חזלי רבנן בתר רובא בממונא: **מוסרה משום מציאה.** דאינו חייב להכריז: **ואשכחה בהנאה.** ולקמיה פריך ת"ל מה היתר יש במציאתה: **בא ישראל ונתן סימן.** יצאת מספק יין כנעניים [יח] ומותרת בשתיה למוצאה דכיון דרובא כ

שלשה מטבעות זו ע"ג זו. בגמרא מפרש שימנייהו: **גמ' טעמא דמלא כו'.** התם הוא דאמר שהפירות נבעל הכלי: **הא לני ולפניו פירות.** הרי אלו הפירות של מולאן. ואע"פ שהכלי נבעל הסימן את הכלי יחזיר ואת הפירות יעכב לו ולא אמרינן מהאי מגא נפל: **מקלתן בכלי כו'.** הדבר מוכיח דהכך דעל גבי קרקע דהכך הוא וחייב להחזירם למי שימן סימן בכלי וכן מעות נבעל הכיס: ה"ג **מלא דבר שאין בו סימן בלד דבר שיש בו סימן.** כגון מעות לפני כיס: **חייב להכריז.** על הכל וינתנו המעות לנבעל הכיס: **הא בעל סימן ונטל את שלו.** את הכיס ואמר אין המעות שלי זכה הלה במעות: **הא.** דקתני הרי אלו שלו: **בכובא וכיתנא.** גיגית מוטלת ופשתן לפניה דודאי האי פשתן לאו מכובא נפל דאי מיניה נפל הוה משתייר בה והוא הדין לכיס ולפניו מעות מהאי טעמא. והא דקתני חייב בצנא ופירי דעבידי דשרקי ונפלי מיניה כולהו: **הא דקתני חייב בדאשתייר.** למימר הכך דאבראי מיניה נפל: **והא דלא אשתייר.** כיון דסתם צנא יש לו אוגנין כפולים לתוכו אי מתוכו נפל הוה משתייר ביה לאוגנין מעבכי ליה: ה"ג **הא והא דלא אשתייר ביה מידי: הא דאית ליה אוגנין.** לאו מיניה נפל דאי מיניה נפל הוה משתייר ביה מידי: **ש"מ מנין הוי סימן.** דאי לאו הכי מאי סימן איכא: **פני צבור פירות.** דאין כאן מנין (ג) מאי סימניה מקום דכיון דצבורין הינוח הוה וחייב סימנא במקום פלוני הנחתים: **פני צבורי פירות.** סימני מנין (ג). דהוי מדאי ליה לא הא תפשוט ולא הא תפשוט: **והוא שעשוין כמגדלין.** לקמייה מפרש שבשתן רחבין זה מזה ומניח מלמטה את הרחב ועליו את הצינורי ועליון הוא הקצר שבכולן כמגדל זה העשוי היסוד רחב ומקצר ועולה וכי מנחי הכי לאו דרך נפילה הוה אלא דרך הינוח והיה דעתו לחזור ולטלן ושכח הלכך נוטל ומכריז וזה בא ונותן סימן ואומר מגדלין היו עשוין: **ג' מטבעות.** שאין דומות זו לזו ברחבן: **משלחפי שלחופי.** מקלת זו על חבירתה ומקלת על גבי קרקע: **חייב להכריז.** אלמא כי האי גוונא לאו דרך נפילה הוא: **של שלשה מלכים.** קס"ד שלא היו צורותיהם שוות שכל מלך כותב שמו וצורתו על מטבע שלו: **אי דעשויין כמגדלין.** שאין שוין ברחבן ומונחים כמו שפרישית: **אפילו של מלך אחד.** שצורת שלשתן שוות: **של מלך אחד כעין שלשה מלכים.** כלומר אפי' הן של מלך אחד שצורת שלשתן שוה והן כעין שלשה מלכים שחלוקין ברחבן ודומין לג' מטבעות: ה"ג **והיכי דמי לגון שעשויין כמגדלין חייב להכריז: דכולהו כי הדדי נינהו.** שוין ברחבן: **אע"ג דכי הדדי מנחי.** זה על זה ולאו משלחפי: **אימור [אתרמויי] אתרמי.** דהכי נפל ואין זה הינוח וסימן אין לו בהם ואפי' מקום לגא ידע היכן נפל: **אפי' של מלך אחד מכריז.** הואיל ומטבעות הוו זו ע"ג זו יש כאן סימן דלא אתרמי דנפול הכי: ופרכינן **מאי מכריז** (ו) **מנין.** כך וכך מטבעות מצאתי וחז בא ונתן סימן זו ע"ג זו מצאתם: **טבעא מכריז.** מטבעות מצאתי הלכך תרי לאו סימנא הוא דמיעוט מטבעות ב': **כשיר.** מוטלין בעגול כאצעדה: **כשורה.** זו אצל זו: **כחלובה.** כג' רגלי קנקן כל אחד כנגד חויר של שני (ח) כזה: ∴ **כסולם.** רוד אמצעי על התחתון ורוד העליון על האמצעי כמו מעלות שקורין אשקולינו"ש: **פשוט מהא.** דר"נ חדא: **כל שאילו מכניס כו'.** וכי הוו כסולם ניטלים בבת אחת: כאבני

א שלשה מטבעות זה על גב ב' כריכות ברה"י ג' וכברות של בעה"ב וגיזי צמר הלקוחין מבית האומן ד' כדי יין וכדי שמן הרי אלו חייב להכריז: גמ' טעמא דמצא פירות בכלי ומעות בכים הא כלי ולפניו פירות כים ולפניו מעות הרי אלו שלו תנינא להא דתנו רבנן ה' מצא כלי ולפניו פירות ה' כים ולפניו מעות הרי אלו שלו ו' מקצתן בכלי ומקצתן על גבי קרקע מקצתן בכים ומקצתן על גבי קרקע חייב להכריז ורמינהו ז' מצא דבר שאין בו סימן בצד דבר שיש בו סימן חייב להכריז בא בעל סימן ונטל את שלו זכה הלה בדבר שאין בו סימן אמר רב זביד לא קשיא הא בכובא וכיתנא הא בצנא ופירי [א] רב פפא אמר הא והא בצנא ופירי ולא קשיא הא דאשתייר בה מידי הא דלא אשתייר בה מידי [ב] ואיבעית אימא הא והא דלא אשתייר בה מידי ולא קשיא ח' הא דמהדרי אפיה לגבי פירי הא דלא מהדרי אפיה לגבי פירי ואיבעית אימא הא והא דמהדרי אפיה לגבי פירי ולא קשיא ט' הא דאית לה אוגנין לצנא הא דלית לה אוגנין לצנא: צבורי פירות וצבורי מעות: שמעת מינה מנין הוי סימן תני צבור פירות שמעת מינה מקום הוי סימן תני צבורי פירות: שלשה מטבעות זה על גב זה: אמר רבי יצחק מגדלאה ' והוא שעשויין כמגדלין תניא נמי הכי מצא מעות מפוזרות הרי אלו שלו עשויין כמגדלים חייב להכריז ואלו הן עשויין כמגדלים שלשה מטבעין זה על גב זה הא גופא קשיא אמרת מצא מעות מפוזרות הרי אלו שלו הא משלחפי שלחופי חייב להכריז אימא סיפא עשויין כמגדלין חייב להכריז הא משלחפי שלחופי הרי אלו שלו תנא כל שאין עשויין כמגדלין כ' מפוזרות קרי להו [ג] א"ר חנינא לא שנו אלא של שלשה מלכים אבל של מלך אחד אינו חייב להכריז היכי דמי אי דעשויין כמגדלין אפילו של מלך אחד נמי ואי דאין עשויין כמגדלין אפילו של שלשה מלכים נמי לא אלא אי אתמר הכי אתמר לא שנו אלא של מלך אחד כעין שלשה מלכים כ' (אבל של מלך אחד אינו חייב להכריז) והיכי דמי דעשויין כמגדלים רויחא תתאה ומציעא עילויה וזוטא עילויה מציעא דאמרינן אנוחי אנחינהו אבל של מלך אחד דכולהו כי הדדי נינהו אע"ג דמנחי אהדדי הרי אלו שלו אימר אתרמויי אתרמי ובהדי הדדי נפול ורבי יוחנן אמר אפילו של מלך אחד נמי מכריז כ' מאי מכריז מנין מאי אירא תלתא אפי' תרין נמי אמר רבינא (ה) ד' טבעא מכריז כ' לבעי ר' ירמיה כשיר מהו כשורה מהו כחצובה מהו כסולם מהו [ד] פשוט מהא הדא דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה כ' כל שאילו מכנים לה קיסם ביניהן ' ונוטלם בבת אחת חייב להכריז בעי רב אשי

א בכובא וכיתנא. פי' רש"י דתמתי' א בכובא וכיתנא וקשה דקתני מגא פירות ב' וי"ל דכיתנא לקרי פירי כדאמרינן (בנדרים מ"ב רבה) ובגא קין מפרי' האדמה זרע פשתן הביא ולוחק ג' ונראה ד' דמתני' בגגא ופירי דכיון דאין הפירות מחוברים יחד אינו מן הכלי נפלו היה קגא נשאר מהם בכלי ה' אבל פשתן שקשור ביחד יכול להיות שבכלי היה ונפל ו' ור"ח פי' דפריך אמאי דקתמר מקצתן על גבי קרקע חייב להכריז ורמינהו מגא דבר כו' בא בעל סימן ונטל את שלו זכה המוגא במה שבידו היינו מה שבחוץ אע"פ שיש בפנים קצת פירות ואפילו בעל כלי אומר שכולן שלו ולפי זה גרס בסמוך הא והא דאמתיירי ביה:

שמעת מינה מנין הוי סימן. אע"ג דפשיטא ליה לעילא מדמשקל הוי סימן מדה ומנין נמי הוי סימן בעי לאוכוחי הכא ממתני' ולעיל (דף כד.) נמי דקתני אבל מגא שיש חייב לא קאמר ש"מ מנין הוי סימן ט' (דלא אלימא ליה ברייתא למפשט מינה) אי נמי דמלי למדחי דמנין וחכוחא הוי סימן: **והוא** שעשויין כמגדלין. אי מנין הוי סימן במה שעשויין כמגדלין ' יעשין דדרך הינוח הוה ' ובתרי ט' לא סגי ' דטבעא מכריז יא אבל אם מקוס הוי סימן אפילו בתרי ועשויין כמגדלין יעשין דדרך הינוח הוה דאי בתרי אפי' עשויין כמגדלין לא יעשין דדרך הינוח הוה דאימור דרך נפילה הוה דאמרמי הכי א"כ לקמן מאי פריך מ' (אר' יוחנן) מאי אריא תלתא אפי' בתרי סגי וי"ל דשפיר משני טבעא ' ב מכריז:

הא גופא קשיא. אמתני' דג' מטבעות היינו פירוש דלגבורי ' ג מעות: כאבני

דמלינן לאימר דג' מטבעות

ג א מ"י פט"ז מהלכות תפילה הל' ב מגג עשין עד טוש"ע ת"מ סי' רסב סעיף יב:

נא ב מ"י שם פט"ו הלכה י מגג שם טוש"ע שם סעיף ט:

נב ג מ"י שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף ח:

נג ד מ"י שם הלכה יג מגג שם טוש"ע ת"מ סי' רסב סעיף יט:

נד ה מ"י שם פט"ז הל' ג מגג שם טוש"ע שם סעיף כ:

נה ו מ"י שם פט"ו הל' טו מגג שם טוש"ע שם סעיף יט:

נו ז מ"י שם פי"ד הל' יא מגג שם:

נז ח ט מ"י שם פט"ו הלכה יד מגג שם טוש"ע ת"מ סי' רסב סעיף יט:

נח י מ"י שם פט"ז הל' ג מגג שם טוש"ע ת"מ שם סעיף יב:

נט כ מ"י שם טוש"ע שם סעיף יא:

ס ל מ מ"י שם טוש"ע שם סעיף יב:

לעזי רש"י

אשקולינו"ש [אישקילונ"ש]. מדרגות.

מוסף רש"י

ברכות ברה"י. כגון שדה זרועה שתן רוב בני אדם דרכן בה ויש מעוט שהולכין בה (לעיל כב:). כובא. קנקן (שבת). אוגנים. במקום השוליים יש אוגנים שכפופין לאחי הנפחים כלפי פנים ובאמצע מעבה איכא לממר אוגנים עבהו (נדה ג).

מוסף תוספות

א. ובריתא קמייתא דקתני הרי אלו שלו. ריטב"ש. ב. וכיתנא לאו פירות הוא. ריטב"ש. ג. דדוקא זרע פשתן אקרי פירי, פשתן גופיה לא איקרי פירא. ר"פ. ד. איפכא. ר"פ. ה. דסתם צנא אית ליה אוגנים. תוס' הרא"ש. ו. [ועוד] דסתם כובא לית ליה אוגנים. תוס' הרא"ש. ז. לאו לסימנא אלא שמתוך כך. תוס' הרא"ש. ח. ולא דרך נפילה, דאי הוו דרך נפילה לא הי' יכול ליתן סימן במנין דשמא לא נפלו כאחת. תוס' הרא"ש. ט. אע"ג שהם דרך הינוח, דלא איתרמי דנפלו אהדדי. שם. י. כיון. רא"ש ס' ז'. יא. א"א ליתן סימן במנינו דמיעוט טיבעא שנים. שם. יב. לעולם בתרי לא הוי מקום סימן [דתרי איתרמי ונפלו. רא"ש סימן מ'] ולקמן הוי מצי לשנויי הכי אלא דבלא"ה משני שפיר. שטמ"ק בשם גלין. יג. כלומר דנימא דשלחופי לא מקרי צבור, ונקט צבורי מעות איידי דנקט רישא צבורי פירות, ולעולם הוא הדין שלחופי ואי לאו ר' יצחק מגדלאה הוה מצי למימר דצבורי מעות היינו שלחופי. שטמ"ק בשם גלין ועי' שם עוד פ' בשם מ"ס (ועי' מהרש"ל, מהר"ם, מהר"ש שיף, ופנ"י).

מנעום מלהשפך בחרץ, הילכך הפירות בתר צנא גרירי. בא מי שנתן סימני צנא, נוטל גם הפירות. והא דתני זכה במה שבידו, בצנא דלית ליה אוגנים, ונמצאו פירות בחרץ ופירות בצנא, דאמרי' הני פירי דבחרץ לאו מן הצנא אישתפוך, דאלו מינה אישתפוך הוו להו לאישתפוכי כולהו, דהא לית לה לצנא אוגנים, אלא הני פירי דבחרץ לאחרינא אינון, לפיכך זכה בהם המוצאן, דהא דבר שאין בו סימן נינהו. **ציבורי פירות.** ש"מ מנין הוי סימן. ג' **מטבעות** זו על גבי זו אין אחת עודפת על חבירתה. מפוזרין שלו, הא אי הוו שלחופי משלחפי, שאין מישובות זו על גב זו, אלא מקצתן עליה ומקצתן יוצאה מעליה, כגון כנפי הכרובים, כדגרס' בסוף המוכר את הבית (ו) ודילמ' שלחופי (בזו כשלחפי מהדדי) [הוו משלחפי מהדדי]. ויעקרו כדתתרגמי' בתרגום ארץ ישר', שכל את ידיו, שלחופיגון לידוהי. אסקי', כל שאינן עשוים כמגדלים מפוזרין נינהו, והרי הן שלו. רויחא לתתא, ומיצעא עילויה, וזוטא עילויה מציעי, זהו כמגדלים. **בעי** ר' ירמה, כשיר או כשורא או כחצובה או כסולם מהו, ועלו בתיקו. פי' כשיר עגול, כצמידין המתרגמ' לה שירין. כשורה, זה בצד זה. כחצובה, זה למעלה מזה במקום מרודד (ז). כסולם, נתונים כסדר בארץ והפרש ביניהן. **היכי מבריין,** אם היו עשוים כמגדלים. אמ' רבינא טיבעא מכריז, ויבא בעליהם ויתן סימנם ויטלם.

ח) ל"ל המוכר פירות (לט.). ז) נעריך: מוכר.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

כאבני בית קולים. מכאן אר"ת דאין שם ע"ז מרקולים אלא קולים [א] כדאמרינן הכא [ב] והא דקרי ליה בעלמא [ג] מרקולים היינו חילוף קילוף דהם קורים קילוף לשון שבח ומכמיס המליפו לגנאי לשון לעג וקלס (מהליס מד) ומר הוא חילוף [ג] כמו מר דשמוטה דפרק גיד הנשה (חולין דף לז.) ומר דפרזלא דהגחל בתרא (ב"ק קיג:) [מ]:

אחר הגפה. מקום שמשתמרות קלת [ד] אבל מצא במקום שאין משתמר כלל ודאי אבידה היא ונתייאשו הבעלים כיון שאין בה סימן ולא מיירי הכא במשתמר לגמרי מדפריך בגמרא ולהוי קשר סימן כלומר ויטול ויכריז ובמקום המשתמר אפי' יש בו סימן לא יגע בו [ה] דהא תנן מצא כלי טומון באשפה לא יגע בו ובישן בו סימן מיירי מדקאמר ואם מגולה נוטל ומכריז וכן לעיל (דף כד.) אמר מצא אבידה אם רוב ישראל חייב להכריז א"כ בישן בה סימן מיירי ומוקי לה בטומון באשפה ומגלך עליה לפנותה אבל אם לא נגלך לא יגע בה ולרבא [ו] דאמר מקום הוי סימן נקט דוקא גחלות דמדדין אבל דבר אחר לא דהוי מקום סימן ויטול ויכריז כיון דאינו משתמר לגמרי ולרבה דאמר מקום לא הוי סימן נקט גחלות לאשמועינן דאע"ג דהוי ספק היינו דאיכא למימר דמעלמא אתו לא יגע בהן:

[מ] **ואמר ר' אבא בר זבדא אמר רב ספק הינוח לכתחילה לא יטול.** כדמפרש לעיל דלמא מיניס אצנעינהו: **ואם נטל לא יחזיר.** יש מפרש [ז] דהיינו דוקא כשנטלהו והוליכו לביתו דיש לחוש שמא בא בעליס בתוך כך ולא מצאו מה שהניחו שם ושוב לא יחזירו לבקשה [ח] לכך לא יחזיר למקום שנטל [ט] אבל אם נטלו ולא זז משם ולא בא בעליס בתוך כך יחזיר וכן יש [ע] בירושלמי עובדא ברבי אבא בר זבדא גופיה דקאמר רבי אבא בר זבדא לאשכח חמרא מכוסה בחפיסה ונפקיה אתא ושאיל בני רב אמרו ליה בלו יאות עבדת אמר להו אהדריה א"ל לא דלמא אתא מריה ולא אשכחיה ומיאש מיניה ומיהו אם נטל לא יחזיר משמע רק שנטלה ואע"ג דלא הוליכה לשום מקום לא יחזיר ויש לפרש דמיירי הכא בספק אבידה לאפי' הניחה בעליס שם מדעת דומה שאבדוהו דבלא משתמר כ"א קלת מיירי דומיא דמתני' דעל מתני' קאי רבי אבא ולכך אם נטל לא יחזיר [פ] דהשתא אבידה היא ושכחוה הבעליס וכיון שאם היה יודע שהיא אבידה היה מחויב בהשבתה בלא שום הגבהה אם הוא יודע של מי הוא דכיון שהוא משתמר קלת לא יתייאשו הבעליס היכא דהגביה הוי מחויב בשמירתה מספק [צ] לרבה הוי שומר חנם ולרב יוסף שומר שכר עד שתבא ליד הבעליס ולא דמי לזקן ואינה לפי כבודו דאמר רבה בפרקין [ק] הכישה נתחייב בה ואמרינן בהמוכר את הספינה (ב"ב דף פח.) אימור דאמר רבה בבעלי חיים דלתקטיעהו אגרי בריתא אבל בשאר דברים לא היינו משום דזקן לא מיחייב בהשבה כלל ולכך כי יחזיר למקומה אינו חייב בשמירתה וכן לגזחית דפרק הספינה (שם דף פז:) לא מיחייב כלל בגנילה לאבידה מדעת היא ואינו חייב כלל בהשבתה אבל הכא אם היה יודע שהיא אבידה היה חייב ליקחנה ולהשיבה לבעליס אם היה יודע של מי (ג) הם עתה שהוא ספק אם הגביה חייב בשמירתה כדין אבידה ממש וכן משמע בפרק הספינה (שם) דקאמר לגזחית אבידה מדעת היא משמע דאם לא היתה אבידה מדעת א"ש דמחייב בגנילתה ועובדא דירושלמי דקאמר דאימור אתא מריה ולא אשכחיה מיירי שנלאו במקום שמשתמר לגמרי שלא היתה אבידה ואינה בת השבה [ט] ולכך אי לא הוה לן למיחש לאתא מריה יחזיר שפיר וכן משמע דסתם מפיסה יש בו סימן ואי לא הוה משתמר לגמרי א"כ שפיר עשה שנטלה ואמאי אמר דלאו יאות עבד וכן הא דתניא לקמן (דף לח.) מצא טלית או קורדום בלא גדר אין זו אבידה ולא יגע בו אפילו יש בו סימן מיירי במקום המשתמר [י] אי נמי התם לדעת הוגח שם ולא יגע בו אפילו יש בו סימן [יא] דדרך פועלים שמניחים טליתן או קורדומם בלא גדר של אותה שדה [יב] ולפירוש רש"י דפירש דלא יחזיר דליכא מיניס דיהיב סימנא קשה דפשיטא דלא יחזירנו לשום אדם שאינו יודע מי הם הבעליס כיון שאין בו סימן:

דשתיך

כאבני בית קולים מהו ת"ש דתניא מצא מעות מפוזרות הרי אלו שלו כאבני בית קולים [א] חייב להכריז [ב] ואלו הן [ג] אבני בית קולים אחת מכאן ואחת מכאן ואחת על גביהן תנו רבנן [ד] המוצא סלע בשוק ומצאו חבירו ואמר לו שלי היא חדשה היא נירונית היא של מלך פלוני היא [ה] לא אמר כלום ולא עוד אלא [ו] אפילו שמו כתוב עליה לא אמר כלום לפי שאין סימן למטבע דאמר דלמא אפוקי אפקה ומאניש אחרינא נפל: **מתני'** מצא [ז] אחר הגפה או אחר הגדר גוזלות מקושרים או בשבילין שבשדות הרי זה לא יגע בהן [ח] מצא כלי באשפה אם מכוסה לא יגע בו אם מגולה נוטל ומכריז: **גמ'** מאי טעמא דאמרינן הני אינש אצנעינהו [ט] ואי שקיל להו לית להו למרייהו סימנא בגווייהו הלכך לשבקינהו עד דאתי מרייהו ושקיל להו ואמאי ליהוי [י] קשר סימנא אמר רבי אבא בר זבדא אמר רב [יא] במקושרין בכנפיהן דכולי עלמא הכי מקטרי להו ולהוי מקום סימן אמר רב עוקבא בר חמא [יב] במדדין אי במדדין מעלמא אתו ומותרין איכא למימר מעלמא אתו ואיכא למימר אינש אצנעינהו והוה ליה ספק הינוח [יג] ואמר רבי אבא בר זבדא אמר רב [יד] כל ספק הינוח לכתחילה לא יטול ואם נטל לא יחזיר: מצא כלי באשפה מכוסה לא יגע בו מגולה נוטל ומכריז: ורמינהו מצא כלי טמון באשפה נוטל ומכריז שכן דרך אשפה לפנות אמר רב זביד לא קשיא `הא בכובי וכסי הא בסכיני והמניק בכובי וכסי לא יגע בסכיני והמניק נוטל ומכריז רב פפא אמר הא והא בכובי וכסי ולא קשיא כאן באשפה העשויה לפנות כאן באשפה שאינה עשויה לפנות אשפה העשויה לפנות [טו] אבידה מדעת היא [טז] אלא [יז] באשפה שאינה עשויה לפנות ונמלך עליה לפנותה בשלמא לרב פפא היינו דקתני שכן דרך אשפה לפנות אלא לרב זביד מאי שכן דרך אשפה לפנות שכן דרך אשפה לפנות לה כלים קטנים: **מתני'** [יח] מצא בגל ובכותל ישן [יט] הרי אלו שלו [כ] מצא בכותל חדש מחציו ולחוץ שלו מחציו ולפנים של בעל הבית [כא] אם היה משכירו לאחרים אפילו [כב] [כג] בתוך הבית הרי אלו שלו: **גמ'** [כד] תנא מפני שיכול לומר לו של אמוריים הן אטו אמורים מצנעי ישראל לא מצנעי לא צריכא דשתיך

לאבני בית קולים. מרקולים והיא שם ע"ז ולקמיה מפ' היכי עבדי: **אחת מכאן ואחת מכאן.** והשלישית תליה על זה ותליה על זה: **גירונים היא.** גירון קיסר כתוב עליה: **מתני' מצא אחר הגפה [או אחר הגדר] גוזלות מקושרין.** גפה קטיפת כותל של עץ או של קנים: גדר. של אבנים: **לא יגע בהן.** טעמא מפ' בגמרא: **מכוסה לא יגע בו.** דאין זו אבידה שיהא מוחזר עליה בלא מוכל להתעלם [כ] דמשתמר הוא: **גמ' במדדין.** ממקום למקום: **מעלמא אתו.** ואין זה הינוח וכיון דאין בהן סימן ניחא הרי אלו שלו: **ואיכא למימר אינש אצנעינהו.** הואיל ומקושרין: **ספק הינוח.** בדבר שאין בו סימן וכ"ש ודאי הינוח: **לכתחילה לא יטול.** דאי שקלת לה ליכא למרייהו סימנין למיתב בהו ויפסיד הלכך לא יטול והבעליס יזכרו ויבאו ויטלום: **ואם נטל לא יחזיר.** דהא ליכא דיהיב סימנא: **שכן דרך אשפה לפנות.** ואי לא שקיל ליה אי אפשר לכשיפנה יטלנה נכרי או ישראל חשוד הלכך אבידה היא ומוחזר עליה: **כובי וכסי.** טמונים מדעת הואי ולא יגע בהן: **סכיני והמניק.** שהן כלים קטנים אבדה הן שהשליכם שם עם האשפה שהוציאם מן הבית. ולקמן פריך מאי שכן דרך אשפה לפנות: **אבידה מדעת היא.** דהוה ליה לאסוקי אדעתיה שיפנוה: **היינו דקתני שכן דרך אשפה לפנות.** שהבעליס נמלכים לפנות: **לפנות לה כלים קטנים.** מן הבית שלא מדעת: **מתני' מצא בגל.** גל אבנים ממומה שנפלה: **הרי אלו שלו.** בגמרא מפרש: **מחציו ולחוץ.** באחד מחורי כותל הסמוכים לרשות הרבים מצאה מחצי עודיו של כותל ולחוץ שלו דאמרינן אחד מבני רשות הרבים נתנו שם ושכח. דלא"ג דאמרינן לעיל ספק הינוח לא יטול והאי ודאי הינוח הוא הא מוקמי' למתני' בגמרא [כ] דשתיך טפי דאיכא יאוש בעליס: **ואפילו מצא בסוך הבית כו'.** דלא ידוע דמאן גינהו ובעליו נואשו: **גמ' הגא.** גבי גל וכותל ישן: **שיכול לומר לו.** לבעל הגל או לבעל הכותל: **של אמוריים.** שהוריש אבותיהן היו: **ישראל לא מצנעי.** ומתליו ולפניס אמאי שלו הרי בעל הבית זה משתמש בה זה כמה שנים:

דשתיך

[א] [ע"ז נב.], [ב] [תוספתא פ"ב ה"ג ע"ש], [ג] [לעיל כד.], [ד] [לעיל כ: כג:], [ה] לקמן לז:, [ו] [לעיל כד.], [ז] [עי' תוס' ב"ב מד. ד"ה מלעתא], [ח] [גי' רי"ף ורא"ש כגי' רש"י אפילו מצא וכ"ה בפיסקא לקמן טו.], [ט] [תוספתא פ"ב ה"ד], [י] [דברים כב], [כ] [לקמן כו.], [ל] [ע"ז מט:], [מ] [וע' תוס' סנהדרין סד. ד"ה מרקולים וע"ז נ. ד"ה אבני], [נ] [לעיל כב:], [ס] לפי דברי מהר"ם ש"ז עם ד"ה ותם הד"מ], [ע] [דפרקין ה"ד], [פ] [בדפו"ר דרשמא וכצ"ל. רש"ש], [צ] [לקמן כט.], [ק] [לקמן ל:].

הגהות הב"ח

(א) גמ' הני אינש אצנעינהו הכא ואי: (ב) שם במשנה אפילו מצא בתוך הבית: (ג) תוס' ד"ה ואם וכו' אם היה יודע של מי הוא עתה:

מוסף רש"י

ליהוי קשר סימנא. שיש קפרים שאינן דומין זה לזה ואמר כך וכך הוא עשוי (לעיל כ:). **כל ספק הינוח.** מצא דבר שאין בו סימן בלא מקום משתמר קלת, דלא שמיי אינשי לאולי, ויש לספוקי שמא מדעת הוא שם לגניזה (לקמן לז). **לכתחילה לא יטול.** המוצאו, שכשיבא בעליו לא יאמרו לו סימן אין בו שיכירו, לפיכך יעמוד זה ובעליו יבוא ויטלנו וכל שכן לדאי היוח כדאמרן מצא כלי באשפה מכוסה לא יגע בו (שם). **ואם נטל לא יחזיר.** אם בא אחר ואמר שלי הוא וסימן אינו נותן בו אל יחזירנו, שמא אינו שלו וסוף הבעליס לבוא ויבא עדים שהניחו שם, לפיכך יבא מוצא בית זה עד שיבא אליהו, דהאי לא יחזיר לא שיהא אבידה (לעיל כד.). **כובי.** גיגים (לעיל בנ"א). קנקן (שבת מח.). כסי. כוסות של חרס (ע"ז לג:). **באשפה שאינה עשויה לפנות.** דגילים היו בעליס להניחה ימים רבים ולא לפנותה מיד, ונמלך עליה לפנותה. מיד ועל כרחו לא יטלנו לו יהא הפקר (לעיל כד.).

מוסף תוספות

א. כתוס' הרא"ש כתוב: ב. כאבני בית קולים ולא קתני כאבני מרקולים. שם. ג. כלומר חילוף קילוס. שם. ד. שאין העולם מצויין שם. תוי"ט. ה. דהתם ליכא למיחש שמא ימצאנו אדם. מיוחס לימינו"ל. ו. פי' ר"י ואם נטל לא יחזיר לאדם למקום שנטל. ריטב"ל. ז. דמימר אמר מאן דשקיל ליה לבעליו יבוא ויטלנו שקליה. ריטב"ל. ח. [אלא] יהא מונח בידו עד שיביאו בעלים עדים שהוא שלהם ויחזירו בעדים. ר"ן. ט. ולא נתחייב בשמירתה בהגבהתה. לא"ש סימן מ'. י. דמצאה בצד גדר, אבל הכא אחורי הגדר לא הוי משתמר כ"כ. ר"פ. יא. דלא חשיב אבידה. תוס' הרא"ש. יב. לפי שעה אפי' כשמתרחק קצת. תוס' הרא"ש. ולא באו לשם דרך נפילה אלא דרך הצנעה וודאי הינוח הוא. ריטב"ל (ועי' מהרש"ל).

רבינו חננאל

אבני בית קוליס, בית ע"ז שמה מרקוליס, עבודתו גרימת אבנים. ועיקרו ג' אבנים שתים זו כנגד זו (כנגד זו) ואחד על גביהם. ואם מצא מטביעות כי האי גוונא חייב להכריז. ת"ר. **המוצא סלע בשוק** ואמ' לו חבירו שלי הוא, נירונית היא, פי' כמטבע נירון קיסר היא, כו'. עד ולא עוד אלא אפי' שמו כתוב עליה לא אמ' כלום, שאין סימן למטבע, דאמרי' אפוקי אפקה ומאחרינא נפלה. **מתני'. מצא אחר** ג) **הפגה.** פי' הפגה סגירה, מלשון יגיפו הדלתות. וכדתנן (פסחים פה:), מן האגף ולפנים. גוזלות מקושרות, או בשבילין שבשדות, הרי זה לא יגע. ואוקימנא בדלית בהו סימן, ובמדדין, דאיכא למימר מעלמ' אתו ואיכא למימר אינש אצנעינהו, הוי ליה ספק הינוח, וכל ספק הינוח לכתחילה לא יטול ואם נטל לא יחזיר. תלמוד ארץ ישר' (בפירקין ה' ד'), ר' אבה בר זבדה אשכח חמר מכוסה בחפיסה ונסתיה, אתא שאיל לרב, אמ' ליה, לא עבדת יאות, אמ' ליה, אהדריה, אמ' ליה, לא, דימר אתא מריה ולא אשכחיה ונתיאש מיניה. פי' מדדין, מהלכין מעט מעט, כדכתי' (תהלים מב ה) אדדם (עלי) [עד] בית אלהים. וחנן נמי (שבת קכח:) האשה מדדה את בנה. **מצא בלי טמון באשפה לא יגע בו.** אינו ההנאיא נוטל ומכריז. ופריק רב זביד לא קשיא, מתני' בכובי וכסי, דמצנעי להו אינשי. בהמנק וסכין, דאיכא למימר בטאטא שקלינהו בהדי עפרא דביתא, ודוקינהו לאשפה ולא ידע, שכן דרך בני אדם לכבד הבית ולהשליך העפר לאשפה. ופי' המנק, כלי שיש בו שני ראשים, כגון המזל[ג] שיש לו ג' שינים, ודרך בני יון להחזיק חתיכת הבשר ולחתוך (הסכין) [בסכין] ולוכל, ונוטל זה שחותך ונותנו לתוך פיו, ואין ידיו נוגעות בבשר כלל מפני הזוהמה.

ל) וכן הלק, וע"ל הגפה.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

דשתיך טפי. העלו חלודה רבה דכולי האי לא שביק להו: **סגינא.** הנמצא בתחת מחוטי הכותל: **בתר קפא.** חזיל אי קמיה הבית הרבים נתנוהו שם שכן דרך לחזיתו. וכן כיסא בתר שנציה אשטדל"א בלע"ז: **נאודרא.** מוכין: **נסכא.** פלט"א של כסף: **ממונא.** מן החפץ שמחזיק כל רוחב הכותל: **לא לריכא דמשפט.** (1) הכותל לחד גיסא: **מהו דתימא.** בחלי הגובה היה תחילה ואשתפוכי אשתפוך לצד הנמוך קמ"ל: **נפני סוחרי בסמה.** בירושלים: **נעוסם.** בין בשעת הרגל בין שלא בשעת הרגל: **מעשר.** שרוב בשר הנאכל בירושלים מעשר לפי שאין אדם שוהה בירושלים עד שיאכל כל מעשרותיו ונותן מעות מעשר לעניי העיר או לאוהביו יושבי העיר ורוב הולאות מעשר לוקחין בהן בהמות לשלמים כדגמר שם שם מעשר משלמים במסכת מנחות (דף פב.): **וכבר הבית חולין.** ואפילו בשעת הרגל ואע"פ שרוב מעות שבעיר מעשר שעולי רגלים מביאין מעות מעשרותיהן לאכלם לא שבקינן רובא דשתא ואזלינן בתר רגל אלא אמרי' מלפני הרגל נפלו כאן וחולין הן: **וירושלים.** בשאר שוקים שבה: **בשאר ימות השנה חולין.** לרוב מעות שבעיר חולין: **ובשעת הרגל מעשר.** שרוב מעות העיר מעשר: **ואמר רב שמעיה בר זעירא מאי טעם.** בירושלים בשעת הרגל מעשר ולא אמרי' מלפני הרגל נפלו (2) כלומר בהר הבית: **ושוקי ירושלים עשויין להתכבד כל יום.** ואם נפלו שם לפני הרגל כבר מצאום מכבדי השוק. אבל הר הבית אין צריך להתכבד בכל יום שאין טיט ועפר קולט שם מתוך שהוא משופע ועוד שאין אדם נכנס שם במנעל ובתכף שעל רגליו: **אלמא.** בדבר שעשוי להתכבד אמרי' קמאי קמאי אזלו והני אחרייני נינהו: **הכא נמי.** סתם שוכר בית כשהוא יולא מחפש כל זויותיו ונוטל את שלו ויולא ומימא לאחרונים שכמוהו שאילו הראשונים שכמוהו (3) כבר מצאו האחרונים: **לשלשה ישראל.** בתא אחת וכל שכן אם היו עובדי כוכבים ומי שנפל ממנו מיאס אלא ידע ממאן נפיי: **פונדק.** מקום שעוברים ושבים לנים לילה אחד ושנים: **ואפילו ברוב ישראל.** דעביד דמייאס ולא סמיך דליהדרו ונהליה אלא מפלגי בין דבר שיש בו סימן לאין בו סימן: **שלשה עובדי כוכבים.** אידי דנקט שלשה גבי ישראל נקט נמי גבי עובדי כוכבים וה"ה חד ובלבד שיהא אחרון: **אפילו תימא לשלשה ישראל.** ולא תפשוט דהלכה כראש"ל דכי פליגי רבנן עליה היכא דנפלה במקום שהרבים מצויין דלא ידע להו לכולהו דסבר האובד ומימר אמר ההוא דאשכח לא ידע ממי נפלה ולכשיגיע הרגל יכריז עליה ואתן סימן ואטול אבל הכא דידע להו לכולהו ותבענהו ולא אודו ליאוסי מיאס מימר אמר כו': **אמרי קמייהו.** אמרתי לפניהם: **והשתא ליהדרו.** בתמיה: נקיטנא

דשתיך. ומ"ת וליקני ליה חבירו לבעל הגל או לבעל הכותל[א] [ב] וי"ל דאין חבר קונה בדבר שיכול להיות שלא ימצאנו לעולם כמו הכא שהוא מונגע בעודי הכותל[ב] וכן מוכח לקמן (עמוד ב) דתנן מצא בחטים ובשולחנות הרי אלו שלו ואין חבירו קונה לחנוני או לשולחני לפי שהמעות הם דבר קטן ואין סופו הוה לימצא וכן לקמן (דף כ.) דקאמר לא שנו אלא בלוקח מן המגר דאז הוי שלו ולא אמרי' דקנה אותם תגר כשהיה ברשותו: **בבותל חדש מחציו ולחוץ שלו מחציו ולפנים של בעל הבית ולחזי אי קתא לגאו אי קתא לבר אי שנציה לגאו אי שנציה לבר מתני'** [ג]**באודרא ונסכא תנא** [ד]**אם היה כותל ממולא מהן חולקין פשיטא לא צריכא דמשפע בחד גיסא מהו דתימא אשתפוכי אישתפוך קמ"ל: אם היה משכירו לאחרים אפילו (מצא) בתוך הבית הרי אלו שלו: ואמאי ליזיל בתר בתרא מי לא** [ה]**תנן** [ה]**מעות שנמצאו לפני סוחרי בהמה לעולם מעשר בהר הבית חולין ובירושלים בשאר ימות השנה חולין בשעת הרגל הכל מעשר ואמר ר' שמעיה בר זעירא מאי טעמא הואיל ושוקי ירושלים עשוין להתכבד בכל יום אלמא אמרינן קמאי קמאי אזלו והני אחרייני נינהו** [ו]**הכא נמי קמא קמא אזל והני דבתרא הוא אמר ריש לקיש משום בר קפרא כגון שעשאו פונדק לשלשה** [ז]**ישראל שמע מינה הלכה כר"ש בן אלעזר** [ז]**אפי' ברוב ישראל** [ח]**אלא אמר רב מנשיא בר יעקב** [ט]**כגון שעשאו פונדק לשלשה עובדי כוכבים רב נחמן אמר רבה בר אבוה אפי' תימא לשלשה ישראל מאי טעמא ההוא דנפל מיניה מיאש מימר אמר מכדי אינש אחרינא לא הוה בהדי אלא הני אמרי קמייהו כמה זמני ליהדרו לי ולא הדרו לי והשתא ליהדרו אי דעתייהו לאהדורה אהדרוה ניהלי ואהאי דלא אהדרוה לי בדעתייהו למיגזלה** [י]**ואזדא רב נחמן לטעמיה דאמר רב נחמן ראה סלע שנפל**

בהר הבית לעולם חולין. ומ"ת והא אמרינן פרק הרואה (נדרים דף סב:) לא יכנס אדם בהר הבית במעות הערוים לו בסדינו מ"כ מסתמא של הקדש הם ונפלו מן המביאין לנסכה בניסן [ג] וי"ל דאין אסור ליכנס אלא במעות הערוים לו בסדינו [ד] בפרהסיא דנראה שנושא אותם לסחורה וגנאי הוא וכענין זה אפילו של הקדש אסור אבל [ט] בידו אפילו הם של חולין מותר ליכנס [ט] [ועיין תוס' פסחים ז.]:

עשויין להתכבד בכל יום. ומ"ת [ט] והלא אין מתכבדות אלא בשביל הערים שלא יטמאו הטהרות ולא בשביל המעות ובגדה (דף נו: ושם ד"ה ש"מ) מוכח דמבוי דאינה בחזקת בדוקה מערים אע"פ שכבדוהו אינו מועיל כיון שלא בדקו מערים בשעת כיבוד [ד] וי"ל כיון שבודקין מערים שלא יהא אפילו עצם בכעדשה מי אפשר שלא ימצא מעות אם היו שם:

הכא נמי קמא קמא אזל ליה. ומ"ת ולוקי מתני' כגון שנמצא בגומא שלא נמצא ע"י כיבוד כדמוכח פ"ק דפסחים (דף ז. ושם) [ח] גבי תיבה שנשתמשו בה מעות מעשר וחולין דאע"ג שכיבד התיבה אזלינן בתר רוב מעות שנשתמשו שם ולא בתר בתרא כשנמצאו בגומא ויש לומר שיש גומא שנבדקת על ידי כיבוד כדאמר פרק דם נדה (נדה נו: ושם ד"ה בגומא) ויש גומא שהיא עמוקה או סדק שהוא עמוק שאינו נבדק ע"י כיבוד כי ההיא דפסחים ומתני' דקתני מצא בתוך הבית לא משמע שמצא בסדק עמוק או בגומא עמוקה כל כך שלא יוכל לו [ט] למצוא בשעת כיבוד [ט]:

לשלשה עובדי כוכבים. בפחות משלשה לא מקרי רוב ומיירי שעדיין ישנם בבית דאי לאו הכי הוי דבעל הבית שהוא בתרא [כ]: **אפילו תימא לשלשה ישראל.** [כא] מלתיה דבר קפרא מפרש דאמר לשלשה בני אדם מיירי אפי' בשלשה ישראל ואפילו רבנן דאמרי ברוב ישראל חייב להכריז הכא הוי שלו כדמפ' דמתיאש וא"ת ומה לי שלשה בתרי ובעל הבית סגי דכל אחד יאמר חבירו לקחה כדאמר בסמוך גבי רחה סלע שנפלה משלשה [כב] וי"ל דלא סגי בפחות משלשה דאימר דמאחד מן השוכרים אבל והם אינם חושדים את בעל הבית [כג] ולכך אין האובד מתיאש דסברו ודאי חבירו לקחה ויחזירנו לו [כ] (ועי"ל דבעי לאוקמי אפילו אין בעל הבית עמהם):

שנפל

[א] גמ' דשתיך. נ"ב גירסת הרמב"ם דשתית (ועמ"ש רבינו בח"מ סי' רס ס"ק ב): [ב] תוס' ד"ה דשתיך כי' וי"ל כו'. נ"ב עי' הג"מ בשם רלבי"ה:

מוסף רש"י

דשתיך. ליתלמיתא דיילא מן הכסף ובלע"ז רוי"ל (שבת סה.) אי: שהעלה חלודה (תענית ח.). **מעות שנמצאו לפני סוחרי בהמה לעולם מעשר.** רוב אוכלי בשר בירושלים כל ימות השנה ממעות מעשר שני הן, לפי שלא היו מספיקין לאכול כל מעות מעשר שני שלהן בהגל ונותנין אותם לבני העיר בטובת הנאה והן אוכלין אותם בקדושתן ועיקר אכילת מעות מעשר שלנים היו מביאין מהן, כדקא"ל בתמחות (פב.) הלכך נוקחין מהן בהמות, דכל זמן שיש לו מעות מעשר אינו מוציא מעות חולין, ואע"ג דאיכא למימר שמא מיד המוכר נפלו ומעות חולין הן, ספק איקורא לחומרא (פסחים ז.). **בהר הבית חולין.** ואפילו בשעת הרגל שיש מעות מעשר מרובין בירושלים ממעות חולין, לא מספקינן להו במעשר, דאזלינן בתר רובא דשתא ואמרינן לאו אדרבא הלכה כמעשר, דאזלינן בתר רובא דשתא ואמרינן לאו אדרבא נפול אלא קודם הרגל (שם). **ובירושלים בשאר ימות השנה חולין.** לרוב מעות העיר חולין, **בשעת הרגל הכל מעשר.** כדמפרש טעמא, מה טעם בשעת הרגל מעשר ולא אמרינן קודם הרגל נפול כדאמרן בגמלאין בהר הבית, הואיל ושוקי **ירושלים עשויין להתכבד בכל יום.** מפני הטיט, ואם נפול קודם הרגל הוו משתמחי בשעת כיבוד, אבל הר הבית מתון שהוא משופע והלום מכבדת ומעפרו ועוד שאין אדם נכנס בתכף שעל רגליו, ואינו עשוי להתכבד, אלמא בכל דבר העשוי להתכבד אמרינן קמאי קמאי אזדו (שם).

רבינו חננאל

דשתיך **טפי**, עלה בהן סיג הרבה. כלומ', משנים רבות הם נתונים בזה המקום לפיכך עלם [ז]. פי' קתא, יד הסכין נקרא קתא. שנציי, רצועות שהכיס קשור בהן, שהרצועות נקראות שנציין. מתניתין דקתני מצא בכותל חדש מחציו ולחוץ למצאו, מחציו ולפנים לבעל הבית, אוקימנא באודרא ונסכא, דלית להו לא קתא ולא שנציי, וכן כל כיוצא בהן. **אם משכירו לבית זה לאחרים**, אפי' מצא בתוך הבית הרי אלו שלו. אוקמה רב נחמן בשעשאו פונדק, ואפי' לא עשאו אלא לשלשה ישראל הרי אלו שלו, מאי טעמ' ההוא דנפל מיניה ניתיאש, ואזדא רב נחמן לטעמיה דאמ' ראה סלע

[ז] ל"ל עלה בסם.

עב א מיי' פט"ז מהל' גזלה ואבדה הל' ז סמג עשין עד טוש"ע מ"מ סי' רס סעיף ג:

עג ב ג מיי' שם הל' ט י טוש"ע שם סעיף ב:

עד ד מיי' שם הל' ט טוש"ע שם סעיף ג:

עה ה מיי' פ"ז מהל' מעשר שני הלכה י:

עו ו ז מיי' פט"ז מהל' גזלה ואבדה הל' יא ועיין בהשגות ובמ"מ ובכ"מ סמג עשין עד טוש"ע מ"מ סי' רס סעיף ג:

לעזי רש"י

אשטדל"א [אישטירלי"ש]. שנצים, שרוכים.

פלט"א. מטיל מחכת.

מוסף תוספות

א. אע"ג דלא ידע בעה"ב המציאה מ"מ חצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו. ר"פ. ב. דכי אמרינן חצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו ה"מ היכא דאי איתא לבעל החצר בחצירו יכול לראות את המציאה ולזכות בה אבל הכא דאפילו כי קאי בחצירו לא מצי זכי לה דהא אינו יודע שהחיה אותה מציאה לא קני ליה חצירו וכו'. מיומס לריטב"ם. ג. כיון דאין עשויין לימצא. תוס' הרא"ש. ד. כ"ש ודאי הנוח וזה ודאי הנוח הוא. ריטב"ם. ה. דהוי דבר שיש בו סימן. ר"פ. ו. וכותל חדש דקתני לאו חדש ממש אלא שאינו מזמן האמוריים. ריטב"ם. ז. דאית לן למימר מסתמא אייאש ליה מאריה ולא ידע היכן הצניע. שטמ"ק בשם תוס' שאנן. ח. ואע"ג דשתיך מ"מ לא אייאש שכן בעה"ב עשוי להניח חפציו בתוך חורי הבית מבפנים ומניחו שם זמן מרובה עד דשתיך. תוס"פ. ט. דאל"כ מה צריך לאוקמי לקמן שעשאו פונדק לשלשה גויים, לימא אפי' גוי אחד, אלא משום דבעל הבית דר עמהן לכך צריך לומר שלשה גויים דאל"כ לא הוו רוב כדפירשו תוס' לקמן (ד"ה לשלשה). שטמ"ק בשם גליון ועי' עוד בר"פ (ועי' מהל"ש). י. דאי בשיש בו סימן הוה לן למימר דיכריז וזה שיתן בו סימן יהיה שלו. ר"פ. יא. אין להקשות איך נתלה במוכרים להקל דר"ל סמוך מיעוטא דלוקחים למחצה והוו לוקחי מעשר מיעוטא. שטמ"ק בשם גליון. יב. דאוקמינהו אחזקת מעשר וקודם שנתחללו נפלו. תוס' הרא"ש. יג. [ד]מעות של הקדש מביאין ונותנין בשופר. תוס' הרא"ש. יד. מהרוץ. תוס' הרא"ש. טו. וכן תני בירושלמי (ברכות פ"ט ה"ח) באפונדתו מבחוץ, משמע דוקא בחוץ דרך בזיון אבל מבפנים לא. תוס' הרא"ש. טז. היכי אמרינן דסמכינן אכיבוד לבדו. ריטב"ם. יז. אמרי' השרץ שנמצא במבוי לא אמרינן חזקתו מתכבד אלא חזקתו בדוק כלומר דלא סמכינן אכיבוד לבדו בלא בדיקה. ריטב"ם. יח. דגומא לא מיבדקא. תוס' הרא"ש. יט. דאם כן לא הוי בתוך הבית. שטמ"ק בשם גליון. כ. ולא שלהן דמסתמא כבדו ובדקו כשהלכו. שטמ"ק בשם גליון. כא. מדקאמר אפילו תימא משמע. שטמ"ק בשם גליון (ועי' מהר"ם שיף). כב. פי' דאי הוה מצי למימר דאמתני' קאי אז היינו אומרים דהפירוש שלשה ישראל עם הבעל הבית, אבל מדקאמר אפי' תימא משמע דקאי אבר קפרא דאמר שעשאו פונדק לשלשה, לכך מקשים תוס'. שטמ"ק בשם גליון. כג. דכתיב תומת ישרים תנחם וא"כ לא הוו אלא שנים. ר"פ.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות